

Vraag nr. 24
van 28 november 2003
van de heer KRIS VAN DIJCK

Fruitpluk – Werkkrachten

Zoals de minister vice-president weet, is er sinds jaar en dag een tekort aan fruitplukkers in de Vlaamse fruitteelt. De boeren klagen hierover steen en been.

Dit jaar was het probleem, het tekort echter nog groter dan andere jaren, zo krijgen we op het veld te horen. Tijdens de lente lanceerde de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) nochtans een promotiecampagne om de fruitpluk te stimuleren.

Eind april had de VDAB nog maar een 300-tal vacatures binnengekregen voor de pluk in de fruitsector in het Hageland en in Haspengouw. Andere jaren lag dit aantal omstreeks deze periode reeds veel hoger. De reden hiervoor moet worden gezocht in een verandering van de arbeidswetgeving sinds 1 april waardoor buitenlanders nu ook gemakkelijker in andere sectoren aan de slag kunnen.

Traditioneel worden de vacatures in de fruitsector ingevuld door vreemdelingen die in België verblijven en een vergunning voor seizoensgebonden arbeid (arbeidskaart type B) op zak hebben. Vanaf 1 april is de arbeidswetgeving terzake echter versoepeld en krijgen vreemdelingen die hier verblijven hetzij een nieuw type arbeidskaart, type C, die hun een éénjarige werkvergunning geeft voor alle sectoren, hetzij een vrijstelling van arbeidskaart (voor personen met een verblijfsvergunning voor onbeperkte duur en voor geregulariseerde vreemdelingen).

Niettegenstaande de N-VA deze versoepelingsmaatregelen ten volle ondersteunt, vrezen we dat de fruitsector hiervan de dupe dreigt te worden. De N-VA was dan ook tevreden te mogen vaststellen dat de VDAB in de lente een grootscheepse promotiecampagne opstartte die Belgische werkzoekenden warm moest maken voor een job als plukker in de fruitsector (zie op www.vdab.be). Wij hoopten op een massale belangstelling. Spijtig genoeg vrezen we het ergste.

1. Klopt mijn situatieschets ?
2. Kan de minister vice-president een overzicht geven van de resultaten van de desbetreffende VDAB-campagne ?

Is hij tevreden met deze resultaten ?

3. Welke plannen heeft de minister vice-president om de fruitpluk de stimulansen te geven die hij dringend nodig heeft ? Komt er een herhaling van de promotiecampagne ?
4. Welke plannen heeft de minister vice-president om ook de Vlamingen en in het bijzonder de jobstudenten en de lokale bevolking warm te maken voor de fruitpluk ?
5. Wat is het gemiddelde loon van een fruitplukker ? Hoeveel moet hij hiervan aan de staat afdragen ?

Antwoord

1. Sinds 1995 worden we inderdaad geconfronteerd met een tekort aan fruitplukkers in Haspengouw en het Hageland. Daarom heeft de VDAB in deze regio een apart loket "Fruitcel" geopend en werd er een stuurgroep geïnstalleerd.

Op 19 maart 2003 verklaarde ik mij akkoord met het paritair toetsingskader van 3 maart 2003 met betrekking tot de inzetbaarheid van niet-EU-onderdanen.

Dit toetsingskader werd opgemaakt in de geest van het sectorconvenant tussen de Vlaamse regering en de sociale partners van de groene sectoren van 11 oktober 2002 en benadrukt dat alles in het werk gesteld dient te worden om het binnenlands potentieel aan arbeidskrachten te benutten.

Naast de procedures en termijnen inzake indiening van vacatures bij de VDAB en indiening van aanvragen tot het verkrijgen van arbeidsvergunningen en arbeidskaarten bij de administratie Werkgelegenheid, werden engagementen aangegaan naar toeleiding van werkzoekenden naar de sector. De VDAB heeft hiertoe diverse acties ondernomen, waaronder de samenwerking met universitaire jobdiensten. Ook de werkgevers engageerden zich tot het opstellen van toeleidingsplannen per teelt.

2. Op 4 december 2003 heeft de VDAB-fruitcel de resultaten van de campagne van dit jaar bekend gemaakt.

Er werden 1.628 vacatures voor de fruitpluk gemeld bij de Fruitcel van de VDAB. 87,53% van deze vacatures werd ingevuld.

In 2003 werden er, in vergelijking met 2002, 180 vacatures minder gemeld bij de Fruitcel van de VDAB. Veel vacatures werden niet gemeld omdat ze ingevuld werden zonder tussenkomst van de VDAB, vooral door geregulariseerde vreemdelingen en personen in het bezit van een arbeidskaart C. Kandidaat-vluchtelingen die geldig verblijven in België kunnen sinds 1 april 2003 in hun woonplaats een arbeidskaart C aanvragen. Met een arbeidskaart C kunnen zij werken in alle in loondienst uitgeoefende beroepen en de werkgever moet geen arbeidsvergunning aanvragen.

In de meeste LKC's werden de vacatures in de tuinbouwsector in eerste instantie individueel behandeld (*LKC : lokaal klantencentrum – red.*). Dit wil zeggen dat de consulent/beheerder een gerichte selectie van kandidaten maakt en hen uitnodigt voor een persoonlijk gesprek. De geïnteresseerde en gemotiveerde geschikte kandidaten worden dan doorverwezen naar de respectieve werkgevers.

In een tweede fase werd meestal overgestapt op een collectieve behandeling: grote(re) groepen worden uitgenodigd, de informatie over de werkaanbiedingen wordt collectief gegeven en de geïnteresseerde kandidaten worden dan, na een persoonlijk gesprek, verwezen naar de verschillende werkgevers.

Ten slotte werd er ook in meerdere LKC's, bij de informering en de doorverwijzing van kandidaten, samengewerkt met externe organisaties/diensten of met interne begeleidings- of opleidingsdiensten of werden andere acties op touw gezet. Zo werd o.a. samengewerkt met de lokale werkwinkels, de plaatselijke werkgelegenheidsagentschappen, Jobclub, de media (Regionale TV door Tongeren), universiteiten (KU Leuven en LUC door Tongeren), OCMW's (*KU Leuven : Katholieke Universiteit Leuven ; LUC : Limburgs Universitair Centrum – red.*). Andere acties bestonden uit collectieve mailings, afficheringen, advertenties in vakbladen en infobrochures,...

Voor heel Vlaanderen werden door 65 werkgevers voor 428 niet-EU-werknemers werkvergunningen aangevraagd.

Voor 52 werkgevers resulteerde dit in een positieve beslissing. Er werden 321 arbeidsvergunningen en arbeidskaarten afgeleverd. Het betreft 266 eerste aanvragen en 55 hernieuwingen. Voor 107 aanvragen werd het dossier geweigerd of zonder verder gevolg geplaatst.

De praktijk leert dat het gebrek aan valabele kandidaten twee grote oorzaken kent:

- a) het gebrek aan bereidheid van bij de VDAB ingeschreven werkzoekenden om in die sector te werken (werkloosheidsval wegens de lage lonen, onregelmatige werkuren, weersomstandigheden, oproepcontracten, ...);
- b) het gebrek aan bereidheid bij de werkgevers om werkzoekenden ook reëel een kans te geven; dit blijkt o.a. duidelijk uit de manier van definiëren van de vacature (lastig werk, door weer en wind, uurregeling, ...).

De problematiek dient enigszins te worden gelineariseerd. Het aantal arbeidsvergunningen en arbeidskaarten voor niet-EU burgers vertegenwoordigt slechts 0,6% van het aantal plukkaarten die door werkgevers aangevraagd werden (321 arbeidskaarten tegenover een totaliteit van ongeveer 50.000 plukkaarten). Anderzijds is de tewerkstelling van illegalen in deze sector niet onbekend. Het tewerkstellen van niet-EU-burgers kan echter niet als oplossing worden gezien indien er een structureel probleem zou zijn binnen de sector.

3. In 2004 zal geen uitvoering meer worden gegeven aan bovenvermeld toetsingskader.

Het sectorconvenant tussen de Vlaamse regering en de sociale partners van de groene sector zal wel verder worden uitgevoerd. Er zal met name alles in het werk gesteld worden om het binnenlands potentieel aan arbeidskrachten te benutten. Ook de werkgevers zullen hun engagementen inzake sensibilisering en toeleiding van werkzoekenden naar de sector moeten nakomen.

In 2004 wordt vanuit de VDAB in dezelfde promotieacties voorzien als in 2003, namelijk:

- sensibilisering van werkgevers om tijdig hun vacatures voor de fruitpluk kenbaar te maken;
- sensibilisering van werkzoekenden om aan de slag te gaan in de fruitpluk;

- verspreiding van vacatures in de werkwinkel, via WIS, via internet of via de VDAB-fruitcel ;
- communicatieacties via plaatselijke media.

(WIS : Werkinformatiesysteem – red.)

De VDAB richt zich bij het sensibiliseren tot iedereen die wettelijk in België mag werken, dus ook tot herintreders, studenten, werknemers die in ploegverband werken, ... De samenwerking tussen de VDAB en de jobdienst van de KU Leuven kreeg een positieve feedback. In de toekomst zal dit aanbod dan ook verder worden uitgebouwd en hiermee ook deels trachten tegemoet te komen aan de nood aan arbeidskrachten in de fruitteeltsector.

Aangezien de sector te kampen heeft met een structureel tekort aan arbeidskrachten, zal ik niet nalaten de problematiek bij de bevoegde federale instanties aan te kaarten.

4. Idem 3.
5. Het gemiddelde bruto-uurloon van een fruitplukker bedraagt 6,77 euro. De afhouding voor de sociale bijdragen voor de werknemer bedraagt 1,51 euro per dag en de werkgever betaalt per dag 4,28 euro werkgeversbijdragen.

Het effect op de directe belastingen hangt uiteraard samen met de andere inkomsten van de werknemer en het gezinsinkomen.